

Oponentní posudek diplomové práce

Urbanistická konceptualizace okrajů na podkladu Prahy 8

Fakulta architektury, České vysoké učení technické

Autorka: Bc. Vendula Bryndziarová

Vedoucí práce: prof. Ing. arch. Miroslav Cikán

Asistent: Ing. arch. Vojtěch Ertl

zadání a diplomní seminář

Zadáním diplomové práce bylo konceptualizovat téma hran (zejména těžko uchopitelných a přehlížených) v urbanistické struktuře, hledat obecné nástroje a možnosti scelování města, a následně toto téma převést do konkrétních prostorových řešení v rámci území Prahy 8.

V rámci diplomního semináře si autorka do centra svého zájmu postavila pojem „okraj“ a prozkoumala jeho možné projevy (zejména) v městském prostředí. Pootáčením úhlu pohledu na různé typy okrajů v urbánní struktuře a pojmenováním nejrůznějších projevů městských okrajů si připravila teoretický podklad pro následný návrh na konkrétní území. Její analýza je úsporná – v tom nejlepší slova smyslu. Oceňuji, že v rámci ní autorka neinvestovala svou energii pouze do vršení množství dat, ale soustředěně se zaměřila na skutečné obsahové jádro své diplomové práce. Vytvořila koncepční i pojmové nástroje, které nás projektem vedou od začátku do konce a tvoří z něj kompaktní a srozumitelný celek.

návrh - celkový přístup

Praha 8 je pro tematiku okrajů skvělým příkladovým územím – změt urbanistických struktur, často periferní charakter, ztráta původních center, topografické limity, přítomnost vodních toků...to vše dává autorce řadu příležitostí pro otestování přístupu, který si zvolila. Ten spočívá v určitém převrácení pohledu na rozvoj takto rozsáhlé oblasti města, než jaký bychom na první pohled očekávali. Autorka naši pozornost nejprve neupíná k možnostem rozvoje jednotlivých urbanistických oblastí, plošných rezerv, transformačních území atd., ale v první řadě nás upozorňuje na to, co je mezi nimi, a čím jsou ohraničené – a to nejen fyzicky ve formě bariér a neexistujících propojení, ale i méně hmatatelně ve formě sociálních vztahů či cenové dostupnosti bydlení.

Tento celkový přístup považuji za zajímavý a nosný. V rámci rozvoje měst došlo k určitému převrácení významů center a okrajů. Hlavní cesty a jejich křížení na sebe dříve koncentrovaly děje a hráli roli těžišť městského života – nyní se v urbánní struktuře často staly trhlinami a neprostupnými bariérami – okraji. Řada míst naopak v určitém měřítku okraje postrádá a rozplizávají se do neurčitého tvaru, který vytváří další druh nežádoucího okraje – periferii. Proto se mi autorčin fokus na okraje a chápání jejich role jako nástroj urbanistické tvorby líbí.

návrh – část 1

Úvodní kapitoly návrhu překlápí poznatky z diplomního semináře do praktického využití. Autorka nabízí způsoby, jak číst a kategorizovat oblast Prahy 8 optikou okrajů. Výsledkem je zmapování různých typů okrajů v území a především určitá paleta nástrojů, která nastavuje, jak by se v řešeném území s okraji dalo pracovat (okraje hrají roli důležitého vymezení, mají se z rány stát švem, mají být

„cvokem“ překonány atd.). I přes to, že jde v této fázi o schéma, velmi tento přístup oceňuji – autorka si všímá klíčových nedostatků území a navíc přichází s přístupem, který považuji za současný. Místo velkolepého narativu nám pro řešené území předkládá nástroje opravy území, chytrých zásahů v nejkritičtějších místech a povyšování již existujícího. I analogie k textilu je dobrá (Vendula přebírá pojmosloví švů, cvoků, záplat atd.) – současnost nepotřebuje další kupení rychlého, nového, polyesterového textilu zatěžujícího životní prostředí, ale chytré a kvalitní oděvy, které se dají opravit. Něco podobného nabízí autorka městu – sofistikovaný způsob postupného opravování, který dobře reaguje na roztříštěnou současnou realitu. Celkem dobře si Vendulin plán práce s okraji dokáží představit jako plán priorit pro rozvoj městské části, který nastavuje, které zásahy jsou účelné nejen samy o sobě, ale zejména vzhledem k celkovému fungování území.

návrh – část 2

Cílem druhé části návrhu je přesunout se z velkého měřítka celé městské části na konkrétní území a v rámci Prahy 8 – Horní Libeň v detailnějším měřítku ukázat, jak předem nastavený „sclující“ urbanistický přístup může vypadat.

Autorka předkládá urbanistické řešení oblasti včetně řešení pro veřejná prostranství, kde chytře volí systematiku ulic podle jejich urbanistické šířky a dopravního režimu a nastavuje principy pro pobytový charakter a umístění zeleně v jednotlivých typech ulic. V duchu svých předem zvolených témat autorka ukazuje příklad urbanistické záplaty – zahuštění v místě za okraji kompaktní zástavby (území 1), řešení území definovaného okraji (železnice a zahrádkářská kolonie) s využitím „cvoků“ sclujícího území (území 2) „prošití“ urbanisticky více kompaktního území ve středu Horní Libně (území 3) a kombinaci různých „sešívacích“ nástrojů mezi různými urbanistickými strukturami v bývalé kolonii Labuťka (území 4). Na řadě míst autorka uplatňuje předem zvolené principy úspěšně a daří se jí město sešívát a koncentrovat podél dopravních situací tak, aby se v území nestaly bariérami. Dobře si např. všímá, že i veřejná prostranství často potřebují pevnější okraj, aby mohla fungovat (plocha mezi ulicemi Zenklova a Vosmíkových). Správně také využívá „prošívacích“ nástrojů v situaci industriálních areálů, které začleňuje do nových urbanistických struktur (území 4). Jinde řešení považuji za lehce schématická a myslím, že by mohla více ukázat práci s paletou záplat, sešívání, cvoků atd., kterou si autorka nastavila (např. v situaci vztahu železnice jako okraje a okolního města v území 2).

závěr

Autorka si zvolila ambiciózní cíl předložit koncept rozvoje celé rozlehlé městské části Praha 8 s podrobnějším urbanistickým zpracováním jednoho jejího území. Tento svůj cíl naplnila a prokázala svou schopnost pohybovat se v komplexních tématech, různých měřítkách, a to vše dokázala doprovodit o kvalitní grafické zpracování. V úplném závěru práce některé momenty návrhu zůstaly spíše načrtnuty – to považuji ale za logický důsledek rozsahu celé práce a množství témat, které autorka dokázala pojmout. Nejvíce na projektu oceňuji svěží přístup k samotnému navrhování, ve kterém se autorka nespolehá na zažité principy, ale přichází s vlastními nástroji pro rozvoj roztříštěných oblastí, které by se určitě daly využít i v řadě dalších míst a reprezentují citlivý a chytrý přístup k současnému městu.

Diplomovou práci doporučuji přijmout k obhajobě a hodnotím ji známkou A – výborně.

Tereza Melková